

porphyrok szövete egészen a legfinomabb phyllites palasságig is alászállhat. Ez utóbbi esetben még a quarczszemek is, — melyek különben többé-kevésbé lencsealaku csomók alakjában paláinkban többnyire megszoktak még maradni. — teljesen szétzúzódtak. Rozsnyótól Ny-ra az Ivágyó és a Bányaoldal nevű hegyek tömege egész kiterjedésökben ilyenféle kataklasztos szerkezetet mutató quarczporphyr-palákból állanak, a melyeket ROSEN-BUSCH H. eljárása szerint porphyroidoknak nevezhetünk. Ezen porphyroid-palák friss állapotban rendszeren fehéresek vagy zöldesfehérek, olykor hagymazöldek és csak ritkábban violás színűek. A réteg- és hasadási lapokon a szericzites bevonatoktól származó lágy selymes fényt és bizonyos kiemelkedő csomókat veszünk észre, mely utóbbiak a fénytelen haránttörés lapján füstszerű vagy kékes, lencsésen kinyújtott quarczszemeknek felelnek meg.

Szóval Rozsnyó környékén quarczporphyrokkal és porphyroidokkal van dolgunk, a melyeknek genetikailag az agyagpalával és gneisszal semmi közük.

Igen valószínűnek tartom már ma is, hogy a felsőmagyarországi érczhegység túlnyomó része ilyenfajta porphyroidpalákból áll, a mint erről több irányban megejtett kutatásaim alkalmával (Csetnek-felé, Dobsina irányában és Szomolnokon át Gölniczbánya felé) számos ponton meggyőződhettem.

Mínt hogy tehát ebben a hegységben quarczporphyrokkal és velök szoros kapcsolatban lévő porphyroidokkal van dolgunk, egészen természetesen megmagyarázható a legtöbb itteni gazdag és sokféle epigenetikus érczelőfordulás is, mint az eruptiót követő postvulkános működésnek szüleménye.

A tőlem nagy számban gyűjtött kőzetek tüzetesebb leírását, valamint egyéb ezen területre vonatkozó megfigyeléseimnek részletesebb előadását a jövő téli munkaidőre tartom fel magamnak.

Budapest, m. kir. Földtani Intézet, 1902 július 1-jén.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZETBŐL.

A m. kir. földtani intézet 1902. évi geológiai felvételei.

A m. kir. földtani intézet tagjai, a m. kir. földmívelésügyi miniszter úr rendeletéből, a folyó évben a következő területeket veszik fel részletesen:

POSEWITZ TIVADAR dr. osztálygeológus a felvételi idény első felében Máramaros- és Bereg megyében, Szolyva és Volocz között, azután Szepes- és Gömör megyében, Merénytől délre, folytatja részletes felvételeit.

PETHŐ GYULA dr. főgeológus Biharmegyében a Fenesi-Nagypatak környékén

folytatja felvételeit s rövidebb vizsgálatokat Aradmegye északi részében is fog végezni.

SZONTAGH TAMÁS dr. bányatanácsos, osztálygeologus szintén Biharmegyében Rév, Vár-Sonkolyos, Kalota és Rossia környékén végzi a részletes geológiai térképezést.

TELEGDI RÓTH LAJOS, főbányatanácsos, főgeologus, a Maros balpartján, azután Magyar-Igen és Tövis közt működik, Alsó-Fehérmegyében. PÁLFY MÓR dr. osztálygeologus, Abrudbányától nyugatra, Blezseny vidékén Hunyad- és Alsó-Fehérmegyében. PAPP KÁROLY dr. geologus pedig Kazanesd és Lunkoj vidékén, Guraszáda—Maros Brettje környékén, Hunyad megyében folytatja a részletes geológiai felvételt.

HALAVÁTS GYULA, főgeologus a Maros balpartján Piski és Vajda-Hunyad, majd Nándor és Kerges környékét Hunyadmegyében veszi fel, míg SCHAFARZIK FERENCZ dr. bányatanácsos, osztálygeologus, a gömörmezei Nabadula vidéki geológiai kutatásai után Krassó-Szörénymegyében Nadrág és Balincz vidékét térképezi.

GESELL SÁNDOR bányatanácsos, bányafőgeologus Dobsinától keletre és ILLÉS VILMOS bányasegédmérnök nyugatra a Garamvölgyi út felé, Gömörmezyében folytatják bányageológiai felvételeiket.

Az intézet agrogeológiai osztályából TREITZ PÉTER geologus, DICENTY DEZSŐ és SCHOSSBERGER ADOLF szőlőszeti és borászati gyakornokokkal Pécs környékén, Baranyamegyében; HORUSITZKY HENRIK geologus Vág-Sellye és Mocsonok, nemkülönben Pered és Farkasd vidékén, Nyitra és Pozsonymegyében; TIMKÓ IMRE geologus Marczelháza és Nemes-Ócsa környékén, Komárom és Pozsonymegyében; LIFFA AURÉL geologus Esztergom, Dorogh, Sárísáp vidékén Esztergommezyében és Pilis-Csaba környékén Pestmezyében; GÜLL VILMOS geologus a Duna folyó mellékén, Tass, Dömsöd, Makád, Kun-Szent-Miklós táján, Pestmezyében végeznek agrogeológiai felvételeket.

KADIĆ OTTOKÁR dr. és LÁSZLÓ GÁBOR geologus, továbbá kápolnai PAUER VICTOR bányasegédmérnök, T. ROTH LAJOS, PÁLFY MÓR dr., PAPP KÁROLY dr., HALAVÁTS GYULA, SCHAFARZIK FERENCZ dr. és TIMKÓ IMRE mellett sajátítják el a geológiai részletes felvételek módszerét.

BÖCKH JÁNOS miniszteri tanácsos, intézeti igazgató, mint máskor, úgy az idén is a geológiai felvételeket megtekinti és ellenőrzi.

Dr. PETHŐ GYULA, m. kir. főgeologus, a magyarhoni Földtani- és a kir. magyar Természettudományi Társulat választmányi tagja, folyó évi október hó 14-én hosszas betegség után 55 éves korában elhunyt. Nemcsak a magyar tudományt érte halálával pótolhatatlan veszteség, hanem Társulatunk is sokáig érezni fogja a tapasztalatokban gazdag, kipróbált erejű lelkes tagjának hiányát.

Az elhunyt életéről s működéséről a jövő évi közgyűlésen és a Földtani Közlöny jövő évi első számában fogunk részletesebben megemlékezni.

Áldás emlékezetére!

A mh. Földt. Társ. Földrendési Bizottságának jelentése az 1902. május—június hónapokban észlelt földrendésekről.

[A földrendési observatórium fekvése: K. h. $19^{\circ} 5' 55''$ ($1^h 16^m 23.6^s$) Greenw. K.—É. sz. $47^{\circ} 30' 22''$.]

Késcittek: straszburgi horizontális inga. A = É D inga, érzékeny K—Ny-ra; B = K—Ny inga, érzékeny É—D-re. E = Előrengés; F = Főrengés; M = Az inga legnagyobb kilengésének ideje: m'_m = Az inga legnagyobb kilengése m'_m -ben; V = A rengés vége; T = Időtartam; Időszámítás a közép-európai idő szerint, éjféltől éjfélig.

Sz.	Hó, Nap	E	F	M	m'_m	V	T	Jegyzet
1.	1902. V. 7.	A. —	—	—	—	—	—	—
		B. $3^h 2^m 10^s$	$3^h 13^m 20^s$	$3^h 13^m 40^s$	0.5	$3^h 20^m 40^s$	18^m	
2.	1902. V. 25.	A. $18^h 10^m 30^s$	$18^h 30^m 10^s$	$18^h 33^m 20^s$	1.5	$18^h 50^m 15^s$	40^m	
		B. $18^h 11^m$	$18^h 30^m$	$18^h 37^m$	0.5	$18^h 51^m 10^s$	40^m	
3.	1902. V. 26.	A. $6^h 20^m$	$6^h 23^m 10^s$	$6^h 25^m 10^s$	2.0	$6^h 36^m 50^s$	16^m	
		B. $6^h 19^m 50^s$	$6^h 23^m$	$6^h 26^m 30^s$	1.0	$6^h 38^m 30^s$	19^m	

Igen gyenge mikroiseismikus nyugtalanság észlelhető máj. 8., 9., 11., 12., 13., 14., 16., 18., 19., 20., 24., 26., 27., 29-én.

Igen gyenge mikroiseismikus nyugtalanság észlelhető jun. 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 11., 13., 14., 15., 16., 28-án.

A Földrendési Bizottság megbízásából:

Kalacsinszky Sándor,

Dr. Emszt Kálmán.

A mh. Földt. Társ. Földrenghési Bizottságának jelentése az 1902 július —augusztus hónapokban észlelt földrenghésekről.

[A földrenghési observatorium fekvése: K. h. 19° 5' 55" (1^h 16^m 23.6^s) Greenw. K.—É. sz. 47° 30' 22".]

Készülék: straszburgi horizontális inga. *A* = É—D inga, érzékeny K—Ny-ra; *B* = K—Ny inga, érzékeny É—D-re. *E* = Előrenghés; *F* = Főrenghés; *M* = Az inga legnagyobb kilengésének ideje; $\frac{m}{m}$ = Az inga legnagyobb kilengése $\frac{m}{m}$ -ben; *V* = A renghés vége; *T* = Időtartam; Időszámítás a közép-európai idő szerint, éjféltől éjfélig.

Sz.	Hó, nap	E	F	M	$\frac{m}{m}$	V	T	Jegyzet
1.	1902. VII. 5.	A. 17 ^h 55 ^m 25 ^s	17 ^h 59 ^m 20 ^s — 18 ^h 13 ^m	18 ^h 1 ^m 10 ^s	16.0	18 ^h 30 ^m	35 ^m	} Saloniki
		B. 17 ^h 56 ^m 40 ^s	18 ^h 00 ^m	18 ^h 1 ^m 50 ^s	10.0	18 ^h 31 ^m	35 ^m	
2.	1902. VII. 6.	A. 2 ^h 45 ^m 20 ^s	3 ^h 45 ^m 20 ^s	3 ^h 32 ^m	1.0	4 ^h 10 ^m	85 ^m	
		B. mikroiseismikus nyugtalantság						
3.	1902. VII. 9.	A. 4 ^h 54 ^m 20 ^s	4 ^h 58 ^m	5 ^h	2.0	5 ^h 21 ^m	27 ^m	
		B. 4 ^h 53 ^m	4 ^h 58 ^m	5 ^h	0.5	5 ^h 21 ^m	28 ^m	
Igen gyenge		mikroiseismikus nyugtalantság észlelhető július 10., 13., 18., 24., 26-án.						
4.	1902. VIII. 22.	A. 4 ^h 9 ^m 20 ^s	4 ^h 23 ^m 20 ^s	4 ^h 24 ^m 30 ^s	47.0	6 ^h 25 ^m	136 ^m	} Kaszgar
		B. 4 ^h 10 ^m 0 ^s	4 ^h 27 ^m 30 ^s	4 ^h 29 ^m 50 ^s	45.0	6 ^h 33 ^m 50 ^s	133 ^m	
		A. mikroiseismikus nyugtalantság						
5.	1902. VIII. 30.	B. 2 ^h 49 ^m 30 ^s	2 ^h 2 ^m 30 ^s	2 ^h 3 ^m	4.0	2 ^h 33 ^m 20 ^s	44 ^m	

Igen gyenge mikroiseismikus nyugtalantság észlelhető aug. 1., 3., 8-án.

A Földrenghési Bizottság megbízásából:

Kalcsinszky Sándor,

Dr. Ernst Kálnán.